

R. J. Sigvardsen

Álit

um

broytingar í 2. tátti

í Løgtingslög um fólkaskúlan

Greitt úr hondum hevur
Lesiætlanarnevndin

1992

Innihaldsyvirlit

Inngangur

1. partur

Verandi fólkaskúlalög, 2. tátturn, (vinstri teigur)

Broytingaruppskot til 2. tátta (högri teigur)

2. partur

Viðmerkingar til tær einstóku lögargreinirnar

Inngangur

Í skrivi, dagfest 08.11.91, heitir Føroya Landsstýri á landsskúlastjóran um m.a. "at geva Lesiætlanarnevndini broyta/nýggja arbeiðsskrá, har nevndin verður biðin um at koma við uppskotum um broytingar í fólkaskúlalóbini, sum til ber at fremja nú".

Landsstýrinum er greitt, at tað er trupult at gera grundleggjandi broytingar í fólkaskúlalóbini eftir stuttari tið, og tað heldur, at tað neyvan er rætt "at gera alt ov stórar broytingar í einum, men at betri er at gera broytingarnar so við og við, alt eftir, hvat ið til ber at fremja, tá ið hugsað verður um fyriereikingartíð og fíggjarligar umstøður".

Tað, ið Føroya Landsstýri heldur serligan tørv verða á at endurskoða, er 2. tátt í fólkaskúlalóbini, ið fatar um skipanina av undirvísingini. Um hetta sigur landsstýrið:

"Í sambandi við grundskúlan verður serliga hugsað um lærugrein og tímatal á ymsum floksstigum, tímabýtið í teimum ymsu lærugreinunum, meginregluna við tí floksbýta skúlanum og næmingatalinum í hvørjum flokki. Fyri framhaldsskúlan verður hugsað um skipanina við vallærugreinum og tilboðsgreinum, støðuna hjá 10. flokki og próvtøkuskipanina". Landsstýrið leggur afturat, at her eru nevndir nakrir spurningar, og at nógvir aðrir sjálvandi kundu verið tiknir fram so sum § 11-evnini og royndarvirksemið.

Tað verður gjørt vart við í sama skrivi, "at tað er ikki ætlan landsstýrisins at broyta 1. tátt í lögini, har staðfest verða hugtak og endamál fólkaskúlans. Tí eiga tær broytingar, sum mælt verður til, at hava sær hetta fyrি eyga".

Í sambandi við ætlanina at gera broytingar í fólkaskúlalóbini heitti landsstýrið á landsskúlastjóran og bað hann skipa fyrí fundi við umboðum fyrí stovnar, felagsskapir og áhugabólkár, ið hava samband við fólkaskúlan og føroyskan skúlaskap. Hesin fundur var hildin 30. november 1991 á Føroya Læraraskúla, har umleið 120 fólk vóru á fundi. Orðaskiftið frá fundinum var fest á band at nýta sum arbeiðstilfar hjá Lesiætlanarnevndini.

Harumframt hevur Lesiætlanarnevndin í skrivi, dagfest 11.12.91, sent øllum lærarum fólkaskúlans fyrispurning um, hvat ið teir kundu hugsað sær at broytt í 2. tátti í fólkaskúlalóbini, og hvør broytingin so möguliga skuldi verið.

Tær hugsanir og áskoðanir, ið fólk á henda hátt hava borið fram bæði í talu og skrift, hevur nevndin eisini havt at miða seg eftir undir viðgerðini av hesum máli. Summar av hesum hugsanum eru tiknar við í broytingaruppskotið longu nú; men aðrar, og tær eru fleiri, eru hildnar at bera so grundleggjandi broytingar við sær í fólkaskúlanum, um tær vórðu settar í verk, at nevndin hevði ikki hildið tað verið ráðiligt, um tilískar broytingar skuldu verið framdar longu í komandi skúlaári. Harafturímóti heldur nevndin, at okkurt av tí, ið kom fram undir tí stóra orðaskiftinum, eigur hóskandi at verða tikið til gjølliga viðgerð í sambandi við eitt möguligt uppskot um eina nýggja fólkaskúlalób.

Eftir tilmæli landsstýrisins valdi landsskúlastjórin 3 limir aftrat í Lesiætlanarnevna til hesa serligu uppgávu. Limirnir eru:

Ása Ellefsen, fyribilssettur undirvísingarleiðari
 Hanus Joensen, fyrstilærari
 Jenny Lydersen, lærari.

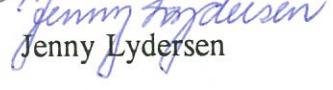
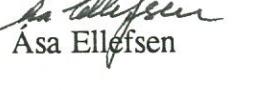
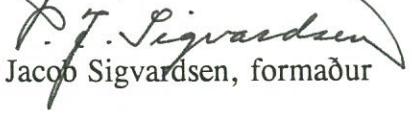
Nevndin hevur havt 11 fundir.

Nú hetta uppskotið verður latið úr hondum, eru skúlarnir longu farnir undir at fyrireika skúlaárið 1992/93, og næmingar skúlans hava kanska longu valt sínar vallærugreinir.

Um hetta uppskotið verður samtykt í verandi líki, so ber tað so mikið av broytingum við sær, at tað verður hildið at verða sera óheppið fyrí skúlan, um ein tilísk lógarbroyting kemur í gildi longu komandi skúlaár. Nevndin vil tí skjóta upp, at tað ikki verður sett í gildi fyrr enn frá skúlaárinum 1993/94 at rokna.

Samstundis, sum hetta uppskotið um at broyta 2. tått í fólkaskúlalóginu verður latið úr hondum, verður víst á nakrar neyðugar dagföringar, ið skotið verður upp at gera aðrastaðni í lóginu. Lesiætlanarnevndin vil nýta høvi til at takka öllum teimum, sum á ein ella annan hátt hava rætt nevndini eina hjálpandi hond undir arbeiðinum.

Tórshavn, 6. februar 1992

 Arne Ludvig	 Inga Høgenni	 Pauli Nielsen
 Arnold Abrahamsen	 Olaus Jespersen	 Alex Sólstein
 Jenny Lydersen	 Hanus Joensen	 Ása Ellefsen
	 Petur Jacob Sigvardsen, formaður	

Verandi fólkaskúlalög
2. táttur
Skipanin av undirvísingini

Broytingaruppskot
2. táttur
Skipanin av undirvísingini

- § 3. Fólkaskúlin er ein sjey ára grundskúli og ein tvey ára framhaldsskúli.
2. stk. Framhaldsskúlin kann verða fördur viðari við einum 10. flokki, ið kann rökka um meira enn eitt skúlaár.
3. stk. Landsskúlaráðið kann loyva undirvísing, ið ikki kemur undir reglurnar í 1. og 2. stk. Slík undirvísing kann fara fram sum eitt samarbeiði millum fólkaskúlan og aðrar undirvísingarstovnar. Landsskúlaráðið kann loyva, at næmingar fólkaskúlans heilt ella lutvist fáa sína undirvísing á øðrum undirvísingarstovnum enn fólkaskúlanum, eins og hann kann loyva, at næmingar frá øðrum undirvísingarstovnum fáa undirvísing í fólkaskúlanum.
4. stk. Næmingar, sum eru á einum slíkum menningarstöði, at tað krevur serligt fyrilit ella serligan stuðul, fáa serundirvísing ella annan sernámsfrøðiligan stuðul. Landsskúlaráðið ásetur reglur hesum viðvíkjandi og kann í hesum sambandi víkja frá teimum í §§ 4 - 11 og §§ 18 - 22 ásettu reglum.
5. stk. Landsskúlaráðið kann bjóða børnum, ið enn ikki hava byrjað skúlagongdina, sernámsfrøðiliga hjálp. Somuleiðis kann sernámsfrøðilig ráðgeving verða veitt foreldrum og øðrum, ið varða av hesum børnum.
6. stk. Fólkaskúlin kann bjóða næmingunum undirvísing í frítíðini.
- § 3. Fólkaskúlin er ein sjey ára grundskúli og ein trý ára framhaldsskúli.
2. stk. Undirvísingarligt samarbeiði kann vera millum framhaldsskúlan og aðrar undirvísingarstovnar.
3. stk. Landsskúlaráðið kann gera reglur fyrir samarbeiðinum eftir 2. stk.
4. stk. Skúlum kann verða veitt sernámsfrøðilig ráðgeving og næmingum sernámsfrøðiligar stuðul.
5. stk. Landsskúlafyrisingin kann bjóða børnum, ið enn ikki hava byrjað skúlagongdina, sernámsfrøðiliga hjálp. Somuleiðis kann sernámsfrøðilig ráðgeving verða veitt foreldrum og øðrum, ið varða av hesum børnum.
6. stk. Landsskúlaráðið setur reglur eftir 4. og 5. stk. og kann í tí sambandi víkja frá teimum í §§ 4 - 9 og §§ 16 - 21 settu reglum.
7. stk. Fólkaskúlin kann bjóða næmingunum undirvísing í frítíðini.

- § 4. Undirvísingin í sjey ára grundskúlanum er fyrir allar næmingar:
1. Føroyskt, skriving, rokning/støddfrøði, kristnikunnleiki og ítróttur í øllum árgangum.
 2. Tilevning og sangur/tónleikur í 1. - 6. árgangi.
 3. Heimstaðarlæra í 1. - 3. árgangi.
 4. Søga, landalæra, lívfrøði í 4. - 7. árgangi.
 5. Danskt í 3. - 7. árgangi.
 6. Handarbeiði og smíð í 4. - 7. árgangi.
 7. Enskt í 6. - 7. árgangi.
 8. Heimkunnleiki í 7. árgangi.
 9. Alisfrøði/evnafrøði í 7. árgangi.
2. stk. Undirvísing í tilevning, sangi/tónleiki, handarbeiði, smíði og heimkunnleika kann verða givin í viðari vavi enn ásett í 1. stk. nr. 2, 6 og 8.
- § 4. Undirvísingin í sjey ára grundskúlanum er fyrir allar næmingar:
1. Kristnikunnleiki, føroyskt, skriving, rokning/støddfrøði og ítróttur øll skúlaárini.
 2. Tilevning og sangur/tónleikur í 1. - 6. skúlaári.
 3. Heimstaðarlæra í 1. - 3. skúlaári.
 4. Søga, landalæra og lívfrøði í 4. - 7. skúlaári.
 5. Danskt í 3. - 7. skúlaári.
 6. Handarbeiði og smíð í 4. - 7. skúlaári.
 7. Enskt í 6. - 7. skúlaári.
 8. Heimkunnleiki í 7. skúlaári.
 9. Alis-/evnafrøði í 7. skúlaári.
 2. stk. Undirvísingarligt samstarv kann verða skipað lærugreinanna millum í flokinum.
 3. stk. Undirvísing í tilevning, sangi/tónleiki, handarbeiði, smíði og heimkunnleika kann verða givin í viðari vavi, enn sett er í 1. stk. nr. 2, 6 og 8.
- § 5. Undirvísingin í framhaldsskúlanum (8.-9. árgangi) er fyrir allar næmingar: føroyskt, danskt, enskt, landalæra, lívfrøði, søga og samtíð, kristnikunnleiki og rokning/støddfrøði.

- § 6. Umframta undirvísing, ið skal verða givin sbrt. § 5, skulu næmingarnir í framhaldsskúlanum (8.-9. árgangi) hava tilboð um undirvísing í hesum lærugreinum:
1. týskum og latíni,
 2. alisfrøði/evnafrøði,
 3. fiskivinnu og landbúnaði,
 4. landalæru og lívfrøði.
2. stk. Umframta undirvísing, ið skal verða boðin eftir 1. stk., kann í framhaldsskúlanum (8.-9. árgangi) verða boðin næmingunum undirvísing í hesum lærugreinum og evnum:
1. Maskinskriving og roknskapi,
 2. Sjómansskapi,
 3. Tilevning, sangi/tónleiki, handarbeiði, heimkunnleika, smíði, motorlæru og øðrum verkstaðarlærugreinum.
 4. Kunnleiki til útbúgvingarviðurskifti og til korini í arbeiðslívinum, heruppií vitjanir og praktikk á virkjum og stovnum.
 3. stk. Skúlin kann harumframt bjóða øllum næmingunum í einum flokki í framhaldsskúlanum, at teir í styttri tíðarskeið verða sendir í praktikk á virkjum og stovnum ella taka lut í skeiðum í øðrum skúlaformum, smb. § 22, 2.stk.
 4. stk. Landsskúlaráðið kann áseta reglur um undirvísing og praktikk eftir 1. og 2. stk. og kann góðkenna, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum verkligum ella listarliga merktum lærugreinum og evnum.
 5. stk. Tilboð um undirvísing eftir 2. stk. skal fyrir hin einstaka næmingin hava minst sama vav sum tilboðið eftir 1. stk.
- § 6. Umframta undirvísing, ið skal verða givin sambært § 5, eiga hesar lærugreinir at standa næmingunum í 8. og 9. flokki í boði:
1. Týskt og latín.
 2. Alis-/evnafrøði.
 3. Fiskivinna/sjómansskapur.
 4. Landbúnaður.
 5. Ítróttur.
 6. Maskinskriving, dátulæra og rokn-skapur.
 7. Tilevning, sangur/tónleikur, handarbeiði, heimkunnleiki, smíð og motorlæra.
 8. Arbeiðskunnleiki.
2. stk. Skúlin kann bjóða øllum næmingum í 8. og 9. flokki at fara í starvspraktikk smb. § 20, 5. stk.
3. stk. Landsskúlaráðið kann góðkenna, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum lærugreinum og evnum.

§ 7. Undirvísing í rokning/støddfrøði, Verandi § 7 er strikað.

enskum og týskum í framhaldsskúlanum (8.-9. árgangi) og í alisfrøði/evnafrøði í 9. árgangi verður givin í tveimum skeiðum við ymiskum innihaldi. Skeiðini verða nevnd grundskeið og viðkað skeið.

2. stk. Næmingarnir skulu í hvørji lærugrein kunna velja ímillum tey bæði skeiðini.

3. stk. Landsskúlaráðið kann áseta, at undirvísing ikki fer fram í tveimum skeiðum av ymiskum innihaldi í einum ella fleiri av teimum lærugreinunum, ið nevndar eru í 1. stk.

§ 8. Undirvísing í 10. flokki er fyri allar næmingar: føroyskt, danskt, samtiðarkunning, kristnikunnleiki og ítróttur.

2. stk. Næmingarnir skulu hava tilboð um undirvísing í rokning/støddfrøði, alisfrøði, evnafrøði, enskum, týskum og latíni.

§ 7. Undirvísingen í 10. flokki er fyri allar næmingar: føroyskt, danskt, samtiðarkunning og kristnikunnleiki.

2. stk. Umframta undirvísing, ið skal verða givin sambært 1. stk., eiga hesar lærugreinir at standa næmingunum í 10. flokki í boði:

1. Rokning/støddfrøði.
2. Alisfrøði og evnafrøði.
3. Enskt, týskt og latín.
4. Ítróttur.
5. Maskinskriving, dátulæra og roknkapur.
6. Fiskivinna/sjómanskapur.
7. Landbúnaður.
8. Søga, landalæra og lívfrøði.
9. Tilevning, sangur/tónleikur, handarbeiði, heimkunnleiki, smið og motorlæra.
10. Arbeiðskunnleiki.

§ 9. Umframta undirvísing, ið skal verða boðin eftir § 8, kann í 10. flokki verða boðin næmingunum undirvísing í hesum bólkum:

1. Bólkurin við alment bókligum lærugreinum.
 2. Bólkurin við lærugreinum innan handil, tænastu- og skrivstovuvirkni.
 3. Bólkurin við lærugreinum innan handverk og ídnað.
 4. Bólkurin við lærugreinum innan fiskivinnu, sjóvinnu og landbúnað.
 5. Bólkurin við lærugreinum innan matvøruídnað og húshald.
2. stk. Harumframt skal verða boðið næmingunum undirvísing í hesum lærugreinum og evnum:
1. Maskinskriving og roknskapi,
 2. Sjómansskapi, fiskivinnu og landbúnaði,
 3. Søgu, landalæru og lívfrøði,
 4. Tilevning, sangi/tónleiki, handarbeiði, heimkunnleika, smíði, motorlæru og øðrum verkstaðarlærgreinum,
 5. Kunnleika til útbúgvingarviðurskifti og til korini í arbeiðslívinum, her uppií vitjanir og praktikk á virkjum og stovnum.
3. stk. Næmingarnir eru ikki í sínum vali av lærugreinum bundnir til ein einstakan av teimum bólkunum, ið nevndir eru í 1. stk. ella til bert at velja lærugreinir innan fyri 2. stk.
4. stk. Skúlin kann bjóða næmingunum í 10. flokki, at ein partur av undirvísing teirra fer fram sum undirvísing í øðrum undirvísingarstovnum, smbr. § 3, 4. stk. ella sum vinnuarbeiði helst av rættindisgevandi slagi.
5. stk. Skúlin kann harumframt bjóða øllum næmingum í 10. flokki, at teir í tiðarskeið verða sendir í praktikk á virkjum og stovnum ella taka lut í skeiðum í øðrum skúlaformum sbr. § 22, 2. stk.

§ 8. Næmingum í 10. flokki eigur at standa í boði verkætlunararbeiði og evniskunnandi undirvísing.

2. stk. Skúlin kann bjóða øllum næmingum í 10. flokki at fara í starvspraktikk smb. § 20, 5. stk.

6. stk. Landsskúlaráðið kann áseta reglur um undirvísing, praktikk v.m. eftir 1. stk., 2. stk. og 4. stk. og kann góðkenna, at næmingarnir fáa tilboð um undirvísing eins væl í øðrum verkligum ella listarkendum lærugreinum og evnum og innan onnur lærugreinaøki. Landsskúlaráðið kann harumframt góðkenna, at undirvísingen heilt ella lutvist verður givin sum verulig faklig undirvísing av rættindisgevandi slagi.
7. stk. Tilboð um undirvísing eftir 1. og 2. stk. skal fyrir tann einstaka næmingin hava í minsta lagi sama vav sum tilboðið eftir § 8, 2. stk.
3. stk. Landsskúlaráðið kann gera reglur um starvspraktikk framhaldsskúlans eftir § 6, 2. stk. og § 8, 2. stk.
4. stk. Landsskúlaráðið kann góðkenna, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum lærugreinum og evnum.

§ 10. Undirvísingen í 10. flokki í Verandi § 10 er strikað rokning/støddfrøði, enskum, týskum, alisfrøði og evnafrøði verður § givin í tveimum skeiðum við ymiskum innihaldi. Skeiðini verða nevnd grundskeið og víðkað skeið.

2. stk. Reglurnar í § 7, 2. og 3. stk. eru somuleiðis galldandi fyrir undirvísing eftir 1. stk

§ 11. Uppií undirvísingini í fólkaskúlanum koma í teimum hóskandi lærugreinum og á teimum hóskandi aldursstigum hesi evni:

1. Ferðslulæra.
 2. Nöring, heilsulæra og upplýsing um njótингar- og rúsevnvi.
 3. Íslendskt, norskt og svenskt.
 4. Fremmandir átrúnaðir og lívsáskoðanir.
 5. Útbúgvingar- og vinnulívskunning.
 6. Upplýsing um umhvørvisvernd.
 7. Brúkarakunning.
 8. Fyrstahjálp.
2. stk. Landsskúlaráðið ásetur reglur um undirvísing eftir 1. stk. og kann góðkenna, at onnur evni koma upp í skyldugu undirvísingina

§ 9. Upp í undirvísingina í fólkaskúlanum koma í teimum hóskandi lærugreinunum og á teimum hóskandi aldursstigunum hesi evni:

1. Ferðslulæra.
 2. Nöring, heilsulæra og upplýsing um njótингar- og rúsevnvi.
 3. Íslendskt, norskt og svenskt.
 4. Fremmandir átrúnaðir og lívsáskoðanir.
 5. Útbúgwingar- og vinnulívskunning.
 6. Upplýsing um umhvørvisvernd.
 7. Brúkarakunning.
 8. Fyrstahjálp.
2. stk. Landsskúlaráðið ásetur reglur um undirvísing eftir 1. stk. og kann góðkenna, at onnur evni koma upp í skyldugu undirvísingina.

§ 12. Í hvørjum árgangi kann eftir góðkenning frá Landsskúlaráðnum ein tími um vikuna verða settur av til at rökja flokslærarans serligu uppgávur í samveru við flokinum.

§ 13. Kristniundirvísingin í fólkaskúlanum skal samsvara við fólkakirkjunnar evnagelisk-luthersku læru.

2. stk. Tá ið barnið hoyrir upp í fólkakirkjuna, kunnu foreldrini fyrst í einum skúlaári skrivilga til skúlanevndina vátta, at tey sjálv ynskja at hava barnsins undirvísing í kristnikunnleika í hondum, og barnið verður tá frítikið fyri skúlans kristniundirvísing, tá ið ein prestur í fólkakirkjuni vástar, at hann tekur yvir umsjónina við undirvísing barnsins í kristnikunnleika. Liva foreldrini saman í hjúnalag, skal váttanin um, at barnið verður frítikið fyri kristniundirvísing í skúlanum, verða undirritað av báðum í felag.

3. stk. Børn ið ikki hoyra upp í fólkakirkjuna, skulu, tá ið foreldrini krevja tað, verða frítikin fyri at luttaka í kristniundirvísingini í skúlanum, og um barnið hoyrir upp í eitt trúarsamfelag uttan fyri fólkakirkjuna, hefur hetta trúarsamfelagið so umsjónina við átrúnarligu uppalíng barnsins. Foreldur ella verji hava kortini skyldu at ansa eftir, at barninum, annaðhvört tað hoyrir upp í nakað trúarsamfelag ella ikki, ikki vantar upplýsing um vanligu reglurnar fyri lívinum í skipaðum samfelag, annaðhvört tað hoyrir upp í nakað trúarsamfelag ella ikki. Verður barnið vanskettað hesum viðvíkjandi, má skúlin geva tí ta neyðugu undirvísingina.

§ 10. Til hvønn flokk verður settur ein flokslærari.

2. stk. Landsskúlaráðið ger reglur um flokslærarans uppgávur.

§ 11. Undirvísingin í kristnikunnleika í fólkaskúlanum skal samsvara við fólkakirkjunnar evangelisk-luthersku læru.

2. stk. Hoyrir barnið upp í fólkakirkjuna, kunnu foreldrini fyrst í einum skúlaári skrivilga til skúlanevndina vátta, at tey sjálv ynskja at hava barnsins undirvísing í kristnikunnleika í hondum. Barnið verður tá frítikið fyri skúlans undirvísing í kristnikunnleika, tá ið ein prestur í fólkakirkjuni vástar, at hann tekur yvir umsjónina við undirvísing barnsins í kristnikunnleika. Liva foreldrini saman í hjúnalag, skal váttanin um, at barnið verður frítikið fyri undirvísing í kristnikunnleika í skúlanum, verða undirritað av báðum í felag.

3. stk. Børn, ið ikki hoyra upp í fólkakirkjuna, skulu, tá ið foreldrini krevja tað, verða frítikin fyri skúlans undirvísing í kristnikunnleika. Um barnið hoyrir upp í eitt trúarsamfelag uttan fyri fólkakirkjuna, so hefur hetta trúarsamfelagið umsjónina við átrúnarligu uppalíng barnsins. Foreldur ella verji hava kortini skyldu at ansa eftir, at barninum ikki vantar upplýsing um vanligu reglurnar fyri lívinum í skipaðum samfelag, annaðhvört tað hoyrir upp í nakað trúarsamfelag ella ikki. Verður barnið vanskettað hesum viðvíkjandi, má skúlin geva tí ta neyðugu undirvísingina.

§ 14. Landsskúlaráðið kann loyva, at eisini aðrar lærugreinir enn tær, ið nevndar eru í §§ 4-13 verða tiknar upp í undirvísingarætlanina bæði í grundskúlanum og í framhaldsskúlanum.

2. stk. Landsskúlaráðið ásetur reglur um endamálið við undirvísingini í teimum einstóku lærugreinunum ella lærugreinabólkunum og sendir út leiðbeinandi tímaætlanir og lesiætlanir.

§ 15. Næmingar, ið ikki hava fingið undirvísing í longri tíð, ella sum hava skift skúla, kunnu við loyvi frá Landsskúlaráðnum fáa ískoytisundirvísing ella annan fakligan stuðul.

§ 16. Næmingarnir verða undirvistir í tí árganginum í fólkaskúlanum, ið samsvarar við skúlaaldur teirra. Næmingur kann tó eftir samráð við foreldrini. sbr. § 54, vera undirvistur í sama árgangi í 2 ár, um næmingurin ikki hevur fingið undirvísing gjøgnum longri tíð, ella aðrar serligar grundir tala fyri, at hetta er best fyri næmingin. Somuleiðis kann ein næmingur undir heilt serligum umstöðum leypa ein árgang um.

2. stk. Ávísan til serundirvísing, sbr. § 3, 4. stk., ið ikki er fyribils, verður grundað á eina skúlasálarfrøðiliga kanning og eftir samráð við næmingin og foreldrini.

3. stk. Avgerðin um val av lærugreinum ella skeiðum, sbr. § 5, § 6, § 7, § 8, 2. stk., § 9 og § 10, og um framhaldandi skúlagongd í framhaldsskúlanum verður tikin av foreldrunum. sbr. § 54, eftir samráð millum foreldrini, næmingin og skúlan.

§ 12. Landsskúlaráðið kann loyva, at eisini aðrar lærugreinir enn tær, ið nevndar eru í §§ 4 - 8 verða tiknar upp í undirvísingarætlanina bæði í grundskúlanum og í framhaldsskúlanum.

2. stk. Landsskúlaráðið ásetur endamálið við undirvísingini í teimum einstóku lærugreinunum og góðkennir leiðbeinandi tíma- og lesiætlanir.

§ 13. Næmingar, ið ikki hava fingið undirvísing í longri tíð, ella sum hava skift skúla, kunnu fáa ískoytisundirvísing ella annan fakligan stuðul.

§ 14. Næmingarnir verða undirvistir á tí floksstigi í grundskúlanum, ið samsvarar við skúlaaldur teirra. Næmingur kann tó eftir samráð við foreldrini, smbr. § 53, vera undirvistur á sama floksstigi í 2 ár, um næmingurin ikki hevur fingið undirvísing gjøgnum longri tíð, ella aðrar serligar grundir tala fyri, at hetta er best fyri næmingin. Somuleiðis kann ein næmingur undir heilt serligum umstöðum leypa eitt floksstig um.

2. stk. Undirvísing sambært § 3, 4. stk., ið ikki er fyribils, kann verða grundað á eina námsfrøðiliga/sálarfrøðiliga kanning og eigur at fara fram í samráð við næmingin og foreldrini.

3. stk. Foreldrini, smbr. § 53, og næmingurin taka í samráð við skúlan avgerð um val av lærugreinum smb. §§ 6 og 7, 2. stk. og um framhaldandi skúlagongd.

§ 17. Fólkaskúlin skal, alt tað er möguligt, vera floksbýttur, soleiðis at hvør árgangur verður undirvístur sær.

2. stk. Hóast ein skúli er fult árgangsbýttur, kann undirvísing í ítrótti og teimum í § 4, 1. stk., nr. 2, 6 og 8, § 5, 2. stk., § 6, § 7, § 8, 2. stk., § 9, 1. - 2. og 6. stk. og § 10 nevndu lærugreinum fara fram í flokinum við fleiri árgangum.

3. stk. Fremjan av fullum árgangsbýti kann fáast við samarbeiði millum tveir ella fleiri skúlar og/ella bý-/bygdaráð og skúlanevnd.

§ 18. Foreldur og næmingur skulu regluliga frætta um skúlans áskoðan um, hvat næmingarnir fáa burtur úr skúlagongdini. Í framhaldsskúlanum verður metingin av stöðu næminganna givin við metum. Sama er gallandi fyrir næmingar, ið fara úr skúlanum eftir 7. árgang.

§ 19. Skúlin setur upp eitt fráfareingarskjjal fyrir næmingar, ið fara úr skúlanum eftir 7. árgang ella seinni. Á fráfareingarskjalinum skal standa, hvørji undirvísing næmingurin hevur fylgt, tey seinastu givnu stöðumetini (ársmetini) og mögulig roydarmet.

§ 15. Fólkaskúlin eigur at vera floksbýttur samsvarandi § 22. Í ársbýttum skúlum eigur hvort floksstigið at verða undirvist sær.

2. stk. Hóast skúli er ársbýttur, kann undirvísing fara fram tvörtur um floksbýtið.

3. stk. er strikað.

§ 16. Foreldur og næmingar skulu regluliga fáa at vita skúlans áskoðan um, hvat næmingarnir fáa burtur úr skúlagongdini. Í framhaldsskúlanum verður stöða næminganna lýst við talmetum. Sama er gallandi fyrir næmingar, ið fara úr skúlanum eftir 7. skúlaár.

§ 17. Næmingar, ið fara úr skúlanum eftir 7. skúlaár ella seinni, fáa eitt fráfareingarskjjal. Á fráfareingarskjalinum skal standa, hvørji undirvísing næmingurin hevur fylgt, tey seinastu stöðumetini (ársmetini) og mögulig roydarmet.

§ 20. Við endan av undirvísingini í 9. árgangi verður fráfaringarroynd í hvørji av lærugreinunum: føroyskum, donskum, enskum, tyskum, rokning/støddfroði og alis/evnafrøði.

2. stk. Við endan av undirvísingini í 10. flokki kunnu næmingarnir í hvørji av lærugreinunum: føroyskum, donskum, enskum, tyskum, rokning/støddfroði, alisfrøði og evnafrøði stilla seg inn til eina fráfaringarroynd. Harumframt kunnu eftir greiniligar reglum, sum verða ásettar av landsstýrinum, verða hildnar fráfaringarroyndir í lærugreinum innan fyri teir bólkarnar 1-5, ið nevndir eru í § 9. 1. stk.

3. stk. Í lærugreinunum latíni, handarbeiði, smiði, heimkunnleika, maskinskriving og roknkapi kunnu næmingarnir stilla seg inn til fráfaringarroynd við endan av undirvísingini

4. stk. Við endan av 10. flokki kunnu næmingarnir í staðin fyri at stilla seg inn til eina fráfaringarroynd eftir 2. stk. stilla seg inn til eina fráfaringarroynd eftir 1. stk.

5. stk. Um so er, at ein næmingur hevit ella lutvíst hevur fylgt undirvísingini í eini lærugrein á einum øðrum undirvísingarstovni ella gjøgnum frítíðarundirvísing, kann næmingurin stilla seg inn til roynd í lærugreinini, tá ið hann hevur fylgt eini undirvísing, ið samsvarar teirri, fólkaskúlin krevur, fyri at kunna stilla seg inn til avvarðandi roynd.

§ 18. Tá ið undirvísingin í 9. flokki endar, verður fráfaringarroynd fólkaskúlans í hesum lærugreinum: føroyskum, donskum, enskum, tyskum, rokning/støddfroði og alisfrøði/evnafrøði.

2. stk. Tá ið undirvísingin í 10. flokki endar, verður viðkaða fráfaringarroynd fólkaskúlans í hesum lærugreinum: føroyskum, donskum, enskum, tyskum, rokning/støddfroði, alisfrøði og evnafrøði.

3. stk. Í lærugreinunum kristnikunnleika, søgu og samtið, landalæru, lívfrøði, latíni, handarbeiði, smiði, heimkunnleika, maskinskriving og roknkapi verður fráfaringaroynd fólkaskúlans, tá ið undirvísingin endar.

4. stk. Landsskúlafyrisingin kann áseta, at lærugreinir verða tiknar burturúr sum royndarlærugreinir hvort árið, og at ársmet í viðkomandi lærugreinum telur sum royndarmet.

5. stk. Tá ið undirvísingin í 10. flokki endar, kunnu næmingarnir í staðin fyri at fara til fráfaringarroynd eftir 2. stk., fara til fráfaringarroynd eftir 1. stk.

6. stk. Um so er, at ein næmingur hevit nomið sær kunnleika á fólkaskúlastigi á einum øðrum undirvísingarstovni ella gjøgnum frítíðarundirvísing, so kann næmingurin skriva seg inn til fráfaringarroynd fólkaskúlans í viðkomandi lærugrein.

6. stk. Landsstýrið kann gera av, at fráfaringarroynd kann takast í øðrum enn teimum í 1. - 3. stk. nevndu lærugreinum.
7. stk. Tær skrivligu uppgávurnar til royndirnar setur Landsskúlaráðið. Hinar uppgávurnar setur lærarin ella próvdómarin eftir gjøllari reglum, sum Landsskúlaráðið ásetur.
8. stk. Avgerðin um innstilling til royndirnar tekur næmingurin í samráð við foreldrini, sbr. § 54 og skúlan.
7. stk. Landsstýrið kann gera av, at fráfaringarroynd kann vera i øðrum enn teimum lærugreinum, sum nevndar eru í 1. - 3. stk.
8. stk. Landsskúlafyrisitingin setur tær skrivligu uppgávurnar til royndirnar. Hinar uppgávurnar setur lærarin ella próvdómarin eftir reglum, sum Landsskúlaráðið ger.
9. stk. Næmingurin tekur í samráð við foreldrini, smbr. § 53, og skúlan avgerð um at skriva seg inn til royndirnar.

§ 21. Landsstýrið ásetur reglur um royndarkrøvini í teimum einstöku lærugreinunum, um innstilling til royndirnar, um royndarhaldið, um meting og metgeving og um, hvussu fráfaringaskjølini skulu vera.

- § 22. Landsstýrið ásetur
- árliga talið av skúladögum,
 - vikutímatalið og talið á skúladögum um vikuna
 - dagligu undirvísingartíðina, longdina á undirvísingartínum og fríkorterum.
2. stk. Við atliti til lutteku næminganna í seturskúla, praktikk ella tilíkum kann undirvísingin í einum flokki utan loyvi frammanundan frá Landsskúlaráðnum fyribils verða steðgað eitt tímatal, ið svarar til í mesta lagi 10 skúladagar árliga í 1. - 7. árgangi, 20 skúladagar í 8. árgangi, 30 skúladagar í 9. árgangi og í 10. flokki so nóg, sum neyðugt er, sbr. § 9, 5. stk.
- § 20. Skúlaárið byrjar 1. august. Landsstýrið ásetur árliga talið á skúladögum.
2. stk. Landsskúlaráðið skipar tað árliga talið á frídögum og frítíðum, og nær summarfrítíðin byrjar.
3. stk. Dagliga undirvísingartíð næminga má í mesta lagi vera:
- í 1. og 2. flokki 5 tímar
 - í 3. - 5. flokki 6 tímar
 - í 6. og 7. flokki 7 tímar
 - í framhaldsskúlanum 8 tímar.
4. stk. Undirvísingartíð næminga verður roknað í undirvísingartínum, og er 1 tími 45 minuttr.
5. stk. Við atliti at lutteku næminganna í seturskúla, starvspraktikk ella tilíkum kann vanliga skipanin av undirvísingini í einum flokki verða steðgað fyribils eitt tímatal, ið svarar til í mesta lagi 10 skúladagar árliga í 1. - 7 skúlaári, 20 skúladagar í 8. flokki, 30 skúladagar í 9. flokki og í 10 flokki so nóg, sum neyðugt er smb. § 8, 2. stk.

§ 21. Í ársbýttum grundskúla eיגur vikutímalat næminganna at vera í minsta lagi 182 undirvísingartímar.

2. stk. Undirvísingartímalat næminganna í hvørjum flokki eигur í minsta lagi at vera:

- 1) í 1. flokki 18 tímar
- 2) í 2. flokki 20 tímar
- 3) í 3. flokki 24 tímar
- 4) í 4. flokki 28 tímar
- 5) í 5. flokki 30 tímar
- 6) í 6. flokki 31 tímar
- 7) í 7. flokki 31 tímar.

3. stk. Loyvt kann vera ársbýttum skúlum at flyta í mesta lagi 2 undirvísingartímar millum flokkar. Tað í 1. stk. nevnda lágtímamark eигur tó ikki at verða broytt av hesi orsøk.

4. stk. Í grundskúlum, sum ikki eru ársbýttir, og sum kunnu hava næmingar øll grundskúlaárini, eигur vikutímalat næminganna í tí einstaka skúlanum at verða lagað eftir næmingatali og aldursbýti næminga, og skal tað í minsta lagi vera:

- 1) í 1-flokkadum skúla 15 tímar
- 2) í 2-flokkadum skúla 40 tímar
- 3) í 3-flokkadum skúla 70 tímar
- 4) í 4-flokkadum skúla 100 tímar
- 5) í 5-flokkadum skúla 120 tímar
- 6) í 6-flokkadum skúla 145 tímar

5. stk. Lágmarkið í vikutímalali næminganna eftir 4. stk. er bert galldandi í teimum skúlastøddum, ið hava samsvarandi næmingalágmark eftir § 22, 1. stk.

6. stk. Vikutímalalið í teimum kravdu lærugreinunum í 8. og 9. flokki, sbr. § 5, má í mesta lagi vera 25 tímar og í 10. flokki, sbr. § 8, 1. stk., 14 tímar. Landsskúlafyrisingin kann tó loyva, at undirvísingin í teim kravdu lærugreinunum verður savnað í einum parti av skúlaárinum.

Næma lögnar

7. stk. Landsskúlafyrisingin ásetur eftir nærrí reglum árliga pultstímatal skúlanna og kann í serstökum fóri víkja frá ásetingunum í 1. - 5. stk.
8. stk. Landsskúlaráðið ger reglur um tíma- og lærugreinabýti.

§ 22. Tann einstaki skúlin verður býttur sundur í flokkar eftir hesum meginreglum:

- 1) Skúlar, ið hava millum 1 og 14 næmingar, eru 1-flokkaðir.
 - 2) Skúlar, ið hava millum 15 og 30 næmingar, eru 2-flokkaðir.
 - 3) Skúlar, ið hava millum 31 og 48 næmingar, eru 3-flokkaðir.
 - 4) Skúlar, ið hava millum 49 og 68 næmingar, eru 4-flokkaðir.
 - 5) Skúlar, ið hava millum 69 og 90 næmingar, eru 5-flokkaðir.
 - 6) Skúlar, ið hava millum 91 og 114 næmingar, eru 6-flokkaðir.
 - 7) Skúlar, ið hava meir enn 115 næmingar, eru 7-flokkaðir og ársbýttir.
2. stk. Næmingatalið í grundskúlans flokkum eigur vanliga ikki at fara upp um 24 við skúlaárs byrjan.
 3. stk. Landsskúlafyrisingin kann í serstökum fóri víkja frá ásetingunum í 1. og 2. stk.

§ 23. Næmingatalið í grundskúlans flokkum má ikki við skúlans byrjan fara upp um 24.

2. stk. Landsskúlaráðið ásetur fyrí hvört skúlaár talið á flokkum við hvønn einstakan skúla. Fyri teir skúlar, ið hava undirvísing út yvir 7. árgang, ásetur Landsskúlaráðið á hvørjum ári talið á flokkum í skúlanum grundað á upplýsingar frá skúlunum um næmingatalið, ið ælast at verða komandi skúlaár. Fyri hinrar skúlarnar skal skúlaleiðarin um skúlanevndina taka spurningin um broyting í flokkatalinum upp, um so er, at broytingar verða í væntaða næmingatalinum, og tær kunnu ávirka flokkatalið. Tílíkar frágreiðingar skulu bert sendast inn, um skúlanevndin heldur, at broyting eigur at gerast í flokkatali skúlans.

§ 24. Fyri hvønn skúla verður gjørd ein undirvísingarætlan, ið skal hava hesar ásetanir:

1. Skipan av undirvísingini fyri hvønn árgang, sbr. §§ 4 -12 og § 14, heruppií tímatal fyri tær einstóku lærugreinirnar ella lærugreinabólkarnar og skipan av skúlagongdini teir ymsu vikudagarnar (tímaþytisætlan).
2. Innihaldið av undirvísingini í teimum einstóku lærugreinunum, lærugreinabólkunum og evnunum, tilskilað við týðandi kunnleika- og hegnisökjum ella lýst við dönum (lesiætlan).
3. Undirvísing eftir § 3, 4. - 6. stk.
4. Frítíðarætlan.
2. stk. Vikutímatalið fyri ta skyldugu undirvísingina í framhaldsskúlanum (8.-9. árgang), sbr. § 5, má ikki fara upp um 25 tímar og í 10. flokki 14 tímar, sbr. § 8, 1. stk. Landsskúlaráðið kann tó loyva, at skylduga undirvísingin verður samlað í einum parti av skúlaárinum.
3. stk. Landsskúlaráðið kann áseta reglur, ið tryggja teimum í § 4, 1. stk., nr. 2, 6 og 8 nevnu lærugreinum ein lutfalsligan part av öllum tímatalinum fyri undirvísingina í 1. - 7. árgangi.
4. stk. Í teimum lærugreinunum, har næmingarnir stilla seg inn til fráfaringarroyn dir, sbr. § 20, skal innihaldið í undirvísingini ásetast soleiðis, at krövini í teimum einstóku lærugreinunum kunnu verða lokin.
5. stk. Tann greiniligara ætlanin og skipanin av undirvísingini, heruppií valið av undirvísingarformum, -háttum og -tilfari, verða gjørd av læraranum mest möguligt í samráð við næmingarnar.

§ 23. Fyri hvønn skúla verður gjørd ein undirvísingarætlan, ið skal hava hesar ásetanir:

1. Skipan av undirvísingini fyri hvørt skúlaárið, smb. §§ 4 - 9 og § 12, herímillum tímatal fyri tær einstóku lærugreinirnar og skipan av skúlagongdini teir ymsu vikudagarnar (tímaþytisætlan).
2. Innihaldið av undirvísingini í teimum einstóku lærugreinunum og evnunum, tilskilað við høvuðs kunnleika- og hegnisökjum (lesiætlan).
3. Undirvísing eftir § 3, 4. - 7. stk.
4. Frítíðarætlan.
2. stk. Landsskúlaráðið kann gera reglur, ið tryggja teimum í § 4, 1. stk., nr. 2, 6 og 8 nevnu lærugreinum ein lutfalsligan part av öllum undirvísingartímatalinum í 1. - 7. skúlaári.
3. stk. Í teimum lærugreinunum, har næmingarnir skriva seg inn til fráfaringarroyn dir, smb. § 18, skal undirvísingarinnihaldið verða ásett soleiðis, at krövini í teimum einstóku lærugreinunum kunnu verða lokin.
4. stk. Tann greiniligara ætlanin og skipanin av undirvísingini, herímillum valið av undirvísingarformum, -háttum og -tilfari, verður gjørd av læraranum, mest möguligt í samráð við næmingarnar.

§ 25. Tey undirvísingaramboð, ið neyðug eru, skulu ókeypis latast næmingunum til nýtslu. Hetta er tó ikki gallandi fyri tól og útbúnað, ið nýtt verða til undirvísing í frítíðini eftir § 3, 6. stk., og sum næmingarnir taka heim til eigna nýtslu.

2. stk. Á hvørjum skúla sbr. § 31, 1. stk., verður skipað eitt skúlabókasavn. Í skúlabókasavnið kemur tað av tilfari skúlans, ið skrásett verður eftir eini felags skipan.

3. stk. Landsstýrið ásetur meginreglurnar fyri tí bókasavnstekniska arbeiðnum.

4. stk. Stovnað verður ein landsmiðstöð fyri undirvísingaramboð eftir greiniligarí reglum, sum landsstýrið ásetur.

§ 26. Landsskúlaráðið kann eftir tilmæli frá skúlanevndini víkja frá reglunum í 2. tátti í tann mun, neyðugt er til tess at fremja royndarvirksemi og námsfrøðiligt menningararbeidi.

§ 24. Tey undirvísingaramboð, ið neyðug eru, skulu ókeypis latast næmingunum til nýtslu. Hetta er tó ikki gallandi fyri tól og útbúnað, ið nýtt verða til undirvísing í frítíðini eftir § 3, 7. stk., og sum næmingarnir taka heim til eigna nýtslu.

2. stk. Á hvørjum skúla sbr. § 30, 1. stk., verður skipað eitt skúlabókasavn. Í skúlabókasavnið kemur tað av tilfari skúlans, ið skrásett verður eftir eini felags skipan.

3. stk. Landsstýrið ger meginreglurnar fyri tað bókasavnstekniska arbeiðið.

4. stk. Landsmiðstöðin fyri undirvísingaramboð verður skipað eftir greiniligarí reglum, sum landsstýrið setur.

§ 25. Landsskúlaráðið kann eftir tilmæli frá skúlanevndini víkja frá reglunum í 2. tátti í tann mun, neyðugt er til tess at fremja royndarvirksemi og námsfrøðiligt menningararbeidi.

3. tóttur

Skipanin av skúlaverkinum

§ 27. Bý-/bygdaráðið og skúlanevndin hava skyldu at syrgja fyrir undirvísing í grundskúlanum og at tryggja möguleikar fyrir undirvísing í framhaldsskúlanum og fyrir serundirvísing ella aðrar sernámsfræðiligar hjálp av öllum børnum og ungum undir 18 ár, ið búgvær ella hava tilhald í øki skúlamyndugleikans, tá ið foreldrini ynskja, at tey verða tíkin inn í fólkaskúlan, sbr. § 54.

2 stk. Næmingar, sum í skúlaárinum flyta úr øki skúlamyndugleikans, ella sum fylla 18 ár, hava rætt at halda fram skúlagongdina í sama øki, tað ið eftir er av skúlaárinum.

3. tóttur

Skipanin av skúlaverkinum.

§ 26. Bý-/bygdaráðið og skúlanevndin hava skyldu til at skipa so fyrir, at tær ásettu fyriskipanir kunnu fremjast fyrir öll børn og ung undir 18 ár, ið búgvær ella hava tilhald í øki skúlamyndugleikans, smbr. § 53.

2 stk. Næmingar, sum í skúlaárinum flyta úr øki skúlamyndugleikans, ella sum fylla 18 ár, hava rætt at halda fram skúlagongdina í sama øki, tað ið eftir er av skúlaárinum.

3. stk. Skúlamyndugleikarnir á staðnum kunnu í serstökum føri loyva, at ásetingarnar í 1. og 2. stk. eisini eru galdund fyrir næmingar, ið eru eldri enn 18 ár.

Viðmerkingar til tær einstóku lögargreinirnar

Til 2. tátt Skipanina av undirvísingini

Til § 3

Til § 3, 1. stk.: Í uppskoti nevndarinnar eru 1. og 2. stk. í verandi lög løgd saman, eins og orðingin er broytt. Við hesi broyting vil nevndin leggja dent á, at 10. flokkur er ein sjálvsagdur partur av fólkaskúlanum. Harafurímoði verður ikki hildið neyðugt at varðveita ta serligu orðingina í lögini um, at 10. flokkur "kann rækka um meira enn eitt skúlaár", tí sambært § 27 hefur bý-/bygdaráðið skyldu til at veita børnum og unglungum undir 18 ár undirvísingarmöguleikar, og tí er einki í lögini, ið forðar fyrir, at næmingur t.d. kann vera 2 ár í sama flokki - og tí ikki bert í 10. flokki, um tað annars verður hildið at vera best hóskandi fyrir næmingin (smb. § 16). Tað er heldur einki í lögini, ið forðar fyrir, at tær hugsanir við 10. flokki, sum nevndar eru á síðu 45 og 46 í "Áliti viðvíkjandi lög um fólkaskúlan", framhaldandi kunnu verða framdar í verki; men higartil hefur tó at kalla eingin gjort nýtslu av hesum hugsaðu möguleikum.

Til § 3, 2. stk.: Sambært § 43 í fólkaskúlalögini hava børn 7 ára undirvísingarskyldu, og tí hefur eitt og hvört undirvísingarskyldugt barn skyldu til at ganga 7 ár í fólkaskúlan, um tað ikki á annan hátt fær undirvísing, ið kann javnmetast við ta, ið vanliga verður kravt í fólkaskúlanum, tað veri seg í einum viðurkendum privatskúla ella við heimaundirvísing (smb. § 42). Við endamálgrein fólkaskúlans og tí í § 42 nevnda fyrivarni í huga heldur nevndin tað tí vera illa hugsandi, at næmingum í tí 7 ára grundskúlanum kann verða loyvd skúlagongd aðrastaðni enn í fólkaskúlanum.

Men av tí at vit bert hava 7 ára undirvísingarskyldu, og framhaldsskúlin (8. - 10. flokkur), ið innihaldsliga eisini hefur royndarfyrireikandi undirvísing, tískil ikki er kravdur, so skuldi einki verið til hindurs fyrir, at næmingar fólkaskúlans í framhaldsskúlanum lutvist kundu nomið sær fakliga útbúgving á øðrum undirvísingarstovnum. Men um tað sum í verandi lög er talan um, at Landsskúlaráðið kann loyva, at næmingar fáa alla ("heilt") sína undirvísing á øðrum undirvísingarstovnum, tá er næmingurin eftir nevndarinnar meting ikki longur undir lógarheimild fólkaskúlans. Tí hefur 2. stk. fangið eina nýggja orðing.

Til § 3, 3. stk.: Tað er ikki óhugsandi, at undirvísingarligt samstarv millum framhaldsskúlan (8. - 10. flokk) og aðrar undirvísingarstovnar kann reisa ymsar spurningar, ið bæði kunnu vera av fíggjarligum, fyrisitingarligum og undirvísingarligum slag. Tí verður hildið beinast, at Landsskúlaráðnum verður heimilað at gera reglur fyrir tlíkum samarbeiði.

Til § 3, 4. stk.: Hugsanin aftan fyri ta broyttu orðingina er tann hugburður, at ein og hvør næmingur er partur av somu heild, so satt sum fólkaskúlin er tann almenni skúlin fyri øll undirvísingarskyldug börn. Um øll henda heild - t.e. ein og hvør næmingur - skal kunna trúvast, mennast og læra, so má tann sernámsfrøðiliga ráðgevingin fevna bæði um heildina og tann serliga törvin, tann einstaki næmingurin kann hava, og hvussu honum kann verða veittur sernámsfrøðiligr stuðul. Neyðugt er at gera reglur hesum viðvíkjandi.

Til § 3, 5. stk.: Nevndin er av teirri áskoðan, at tá ið lógin sjálv heimilar hesa sernámfroðiligu hjálp til börn, ið enn ikki hava byrjað skúlagongdina, og ráðgeving til teirra, ið vara av tilskum börnum, so verður tað hildið at vera ein fyrisitingarligur spurningur, hvussu hetta eiger at verða framt í verki. Landsskúlafyrisitingin hevur skipað fyri og umsitið hetta lógarökið øll árin. Tí verður skotið upp, at Landsskúlafyrisitingin eisini fyrisitur hesi lógarheimild, eins og hon hevur gjört øll árin.

Til § 3, 6. stk.: Hetta stk. samsvarar við § 3, 4. stk.b.

Til § 3, 7. stk.: Hetta stykkið er óbroytt, og verður tí bert víst á viðmerkingarnar á síðu 37-38 í álitinum viðvíkjandi lög um fólkaskúlan.

Til § 4

Til § 4, 1. stk.: Nevndin hevur ikki hildið tað verið ráðiligt, at farið verður undir at broyta lærugreinatalið, lærugreinabýtið og lærugreinatalið á ymsu floksstigunum. Orsókin til tess er, at tilíkt arbeidi krevur drúgvær kanningar og munandi meira tð, enn nevndin hevur fingið til dagföring av 2. tætti í lóginu.

Tá ið hugsað verður um talið av lærugreinum og um handaligu lærugreinirnar, eiger t.d. stóða at verða tikan til, hvort tær handaligu lærugreinirnar skulu verða partar av øðrum lærugreinum ella lærugreinaheildum, ella um tær skulu vera sjálvstøðugar lærugreinir.

Um hesar lærugreinir framhaldandi skulu vera sjálvstøðugar, og byrjað verður við teimum í yngstu flokkunum, so økist lærugreinatalið, og vandi verður fyri, at dagurin hjá börnunum verður enn meira sundurbýttur, enn hann er í lötni.

Hin vegin verður í leiðbeinandi lesiætlunaruppskoti til heimstaðarlæru (enn ikki útkomið) birt upp undir, at handaligu lærugreinirnar í stóran mun verða tiknar inn í hesa lærugrein.

Sum nevnt er frammanfyri, er her tí talan um mál, ið krevja umhugsni og drúgvær kanningar. Eisini er neyðugt at fáa vitan um mannagongdir, royndir og úrslit bæði her heima og í grannalondum okkara, áðrenn möguleigar broytingar eiga at verða gjördar á hesum øki. Í hesi stk. er tí bert tann broyting gjörd, at lærugreinin kristnikunnleiki er sett fremst undir pkt. 1, eins og gjört er í teirri nýggju lesiætlanini.

Til § 4, 2. stk.: Undirvísing fólkaskúlans er lutað sundur í nógvar lærugreinir og lærugreinaevni, og hóast innihaldsligur skyldskapur og felagsskapur er millum nógvar av hesum lærugreinum, so eru tær kortini pettaðar sundur í serstakar tímar á tímatalvuni, har ofta ymsir lærarar so hava undirvísingina um hendi. Í tí nýggju leiðbeinandi lesiætlanini er miðað eftir at samskipa undirvísingarinnihaldið í nær skyldum lærugreinum so nögv, sum til ber, so at teir skúlar, ið ynskja tað, kunnu fara undir undirvísingarligt samstarv millum hesar lærugreinir. Við tilískari lærugreinasamskipan skuldi m.a. borið til at fingið eina skilabetri og natúrligari heild í undirvísingina, eins og möguleiki verður fyri at hava evnisskipaða undirvísing á tímatalvu skúlans. Hetta nýggja uppskotið er somuleiðis í samsvar við tað royndarvirksemi, ið er, og sum hefur verið í fólkaskúlanum síðstu árin. Nevndin heldur tað ikki vera ráðiligt at gera ov stórar broytingar á hesum øki alt í einum, og tí er tað undirvísingarliga lærugreinasamstarvið avmarkað til tann einstaka flokkin.

§ 4, 3. stk.: Hetta stykkið er óbroytt.

Til § 5

Í verandi fólkaskúlalög eru landalæra og lívfrøði tilboðsgreinir, ið lutfalsliga fáir næmingar velja og serstakliga, tá ið hugsað verður um landalæru. Av hesum er vandi fyri, at næmingar framhaldsskúlans ikki fáa nóg hollan kunnleika um hesi týdningarmiklu lærugreinaøki, so sum fleiri hava borið fram bæði í talu og skrift, síðan henda lógin kom í gildi. Fyri at bøta um hesi viðurskifti heldur nevndin tað tí vera rætt at skipa landalæru og lívfrøði sum kravdar lærugreinir í 8. og 9. flokki.

Lærugreinin samtíðarkunning/søga hefur fingið broyttu orðinga: søga og samtíð. Orsókin til hesa broyting er tann, at søga tykist at vera við skerdan lut í framhaldsskúlanum, og vitandi um, at eitt söguleyst fólk er eitt rótleyst fólk, og at tað er sera trupult at fata samtíðina, um tú ikki kennir söguna, so heldur nevndin, at tað nýggja lærugreinarheitið raðfestir hesa lærugrein betur undirvísingarliga, við tað at søgan, ið lýsir ta farnu tíðina, má metast at vera grundleggjandi. Tí verður hildið, at sögukunnleiki næminga er ein av fortreytunum fyri, at teir kunnu nema sær hollan kunnleika um samtíðina.

Ein annar væl kendur trupulleiki í framhaldsskúlanum er eisini, at tær kravdu lærugreinirnar, ið flestar hava stórt tímatal, og tær rættindisgevandi lærugreinirnar avmarka so nögv val næminganna at velja aðrar vallærugreinir, at teir í nögvum fórum als ikki hava nakað val.

Hesi 12 árinu við verandi fólkaskúlalög hava somuleiðis sýnt, at ítróttur er tann lærugreinin í framhaldsskúlanum, ið hefur flestar næmingafráverur. Nú vita vit eisini, at ítróttur er tað frítíðarítriv, sum í stöðugt storri mun savnar störstu barna-, unglings- og mansfjöld rundan um seg, so sjálvt um henda lærugreinin ikki er kravd í framhaldsskúla fólkaskúlans, so eru tað tó nögv teir flestu næmingar, ið fáa henda fimleik á annan hátt utan fyri fólkaskúlan. Tað munnu óivað eisini fara at verða teir

allar flestu, ið ynskja at hava ítrótt, sjálvt um hon verður vallærugrein. Tað man somuleiðis haldast at vera rímiligt at lata teir næmingar sleppa undan ítrótti, sum av einihvørji orsök ikki ynskja at hava hesa lærugrein í framhaldsskúlanum. Við hesum er nevndin tí samd um at seta ítrótt sum vallærugrein í 8. og 9. flokki.

Til § 6

Hóast vallærugreinirnar í 8. og 9. flokki eru býttar sundur í tilboðsgreinir (ið smb. 1.stk. skulu standa næmingunum í boði) og sjálvboðsgreinir (ið smb. 2. stk. kunnu standa næmingunum í boði), so "stýrir" henda raðfesting í lögini als ikki lærugreinavali næminganna, so sum kanska hevur verið ætlanin. Men tað heldur nevndin ikki, at lógin eיגur at gera. Tískil verður skotið upp, at sundurbýtið í tilboðsgreinir og sjálvboðsgreinir verður strikað, so at talan bert verður um javnsettar vallærugreinir hjá næmingunum at velja ímillum.

Nevndin heldur, at lærugreinirnar fiskivinna og sjómansskapur eru so nær skyldar, at tað er óheppið at býta tær sundur. Hetta sundurbýtið kann so eisini vera atvoldin til, at tað verður truplari at fáa valbólkars í hesum lærugreinum. Tí verður skotið upp, at fiskivinna/sjómansskapur verður ein lærugrein.

Dátulæra er nýggj vallærugrein, ið fleiri næmingar velja, og tí er hon sett afturat í uppskotið.

Í § 6, 2. stk. í verandi lög eru síðstu orðini í pkt. 3 "og øðrum verkstaðarlærugreinum" strikað, eins og tað langa lærugreinarheitið í pkt. 4 nú verður rópt arbeiðskunnleiki, so sum tað eisini verður nevnt í teirri nýggju lesiætlanini.

Til § 6, 2. stk.: Orðingin í hesum stykkinum er somuleiðis broytt. Nevndin hevur valt at kalla hetta undirvísingarvirksemið "starvspraktikk", so sum tað vanliga verður rópt millum manna. Av tí at dagatalið í starvspraktikk o.ø. er avmarkað smb. § 22, 2. stk., sum víst verður á, skuldi orðingin "í styttri tiðarskeið" verið óneyðug. Tað sama er at siga um orðingina "í einum flokki", ið kann tykjast at vera avmarkandi í skúlum, sum hava fleiri spor í 8. og 9. árgangi. Annars er at siga, at eftir áheitan frá framhaldsskúlanum hevur Landsskúlafyrisingin nú í fleiri ár samskipað starvspraktikkina og givið skúlunum boð um, nær teir skulu senda sínar næmingar út í starvspraktikk. Við hesi skipanini hevur boríð til at sent nøkulunda sama næmingatal út í starvspraktikk gjøgnum alt skúlaárið, og hevur tað lætt um hjá skúlum í royndum teirra at fáa næmingunum praktikkpláss. Hildið verður, at orðingin "taka lut í skeiðum í øðrum skúlaformum" er óneyðug (smb. § 3, 2.stk.).

Til § 6, 3. stk.: Sambært § 6, 4.stk. í verandi lög kann Landsskúlaráðið góðkenna, at boðið verður næmingunum undirvísing í øðrum "verkligum ella listarliga merktum lærugreinum og evnum". Lesiætlanarnevndin heldur tað ikki vera neyðugt at gera eina tilíka avmarking í lögini og hevur tí broytt orðingina so, at tað nú stendur, at boðið verður næmingum undirvísing í øðrum "lærugreinum og evnum".

Av tí at 1. og 2. stk. í § 6 í verandi lög eru vorðin samskipað til eitt stykki í nevndaruppskotinum, so fellur grundarlagið undan 5. stk. í § 6 burtur, og tískil er tað strikað.

Til § 7, sum er strikað

Sambært § 7, 3. stk. í verandi fólkaskúlalög hevur Landsskúlaráðið heimild til at strika verandi skeiðbýti í eini ella fleiri av teimum lærugreinum, sum nevndar eru í 1. stk., nevnliga: rokning/støddfrøði, enskum, týskum og alis-/evnafrøði.

Hóast verandi framhaldsskúli er óbýttur, so eru tó tær 4 gomlu realskúlalærugreinirnar, ið nevndar eru omanfyri, framvegis skeiðbýttar í fleiri framhaldsskúlum.

Hugsanin við skeiðbýti er óivað tann, at teir bókliga veiku næmingarnir, sum í fyrrverandi skúlabygnaði serliga funnust í 8. - 10. flokka deildini, fóru í mestan mun at lesa hesar lærugreinir á grundskeiði, meðan teir bókliga sterku næmingarnir so lósu tær á víðkaðum skeiði.

Tað var kanska okkurt, ið bar á tað borðið tey fyrstu árini; men hesi seinastu árini hava ið hvussu so er sýnt, at tað bert eru eini 10 - 12 % av næmingum fólkaskúlans, ið verða undirvistir á grundskeiði, og tá so er vorðið, so er tann fakliga spjaðingin millum næmingarnar á víðkaðum skeiði at kalla líka stór, sum um einki skeiðbýti var í skúlanum.

Royndir sýna eisini, at tað er sera trupult hjá skúlum at fáa býtt næmingarnar sundur í grundskeið og víðkað skeið eftir fakligu støðu teirra, tí sambært galdandi fólkaskúlalög eru tað foreldrini, ið taka avgerð um, hvort næmingurin skal verða undirvistur á grundskeiði ella víðkaðum skeiði (smb. § 16, 3. stk.), og at tað minni enn so altið eru tær fakligu fortreytir, ið tá telja mest.

Av hesum ávum er tann fakliga spjaðingin sera stór millum teir næmingar, sum ganga á víðkaðum skeiði, og tí verður tann sonevnda "vanliga floksundirvísingin" eingin hóskandi undirvísingarformur í verandi skeiðbýti. Tí kunnu skúlar, sum er, ikki sleppa undan at fjölskipa (differentiera) undirvísingina, sjálvt um teir eru skeiðbýttir, um hon skal gagna öllum næmingum sum best.

Skeiðbýtið ávirkar alt ov nögv útbúgvingarmöguleikar næminganna, samstundis sum tað frá einum sosialum sjónarmiði má tykjast at vera óheppið at skilja næmingar floksins sundur í ávísum lærugreinum. Ein tflík sundurskiljing, ið serstakliga kann hava óhepnar avleiðingar fyrir næmingarnar á grundskeiði, kann neyvan heldur haldast at vera í góðum samsvari við endamálgrein fólkaskúlans.

Tær kanningar, ið gjørðar eru av skeiðbýti, sýna, at tað hvørki er til frama fyrir teir dugnaligu ella teir veiku næmingarnar, men at frægastu úrslit kunnu fáast í mun til, hvussu lærarum/skúlum eydnast at fáa framt fjölskipaða undirvísing í verki.

Við at strika skeiðbýtið verður betri samsvar millum undirvísing og eftirmeting, tað verður spard tann nógva til, ið árliga verður nýtt til skeiðsval næminganna, eins og trýstið á hølini minkar.

Samarumtikið er Lesiætlanarnevndin tí av teirri áskoðan, at um rætt verður borið at, so fer eitt strikað skeiðbýti at bøta munandi um tær óhepnu avleiðingar, sum ein sundurskiljing av næmingum ber við sær, samstundis sum samrunnin flokkur við fjölskipaðari undirvísing eisini hefur sínar fyrimunir fram um verandi undirvísingarform. Tískil verður skotið upp at strika §§ 7 og 10 um skeiðbýtið í lögini. (Sí annars viðm. á s. 36, 3. reglubrot í álitinum til fólkaskúlalóginna).

Til § 7

Til § 7, 1. stk.: Skotið verður upp, at ítróttur verður vallærugrein eisini í 10. flokki. Við hesum lækkar tað kravda undirvísingartímatalið í 10. flokki, og økir tað samstundis um möguleikar skúlans at geva hesum flokki sítt serstaka innihald. (Sí annars viðmerkingarnar til § 5, síðsta reglubrot).

Til § 7, 2. stk.: (Sí viðmerkingarnar til § 6, 1.stk.)

Til § 8

Í § 9, 1. stk. í verandi lög eru nevndir 5 bólkar, ið næmingarnir kunnu velja. Sambært viðmerkingunum til fólkaskúlaálitið var ætlanin við hesi linjubýttu bólkundirvísing m.a. at geva næmingunum í 10. flokki veruliga yrkisundirvísing av rættindisgevandi slag (sí m.a. síðurnar 45-46-52 og 53 í fólkaskúlaálitinum), sum kundi stytta nakað um framhaldandi útbúgving teirra, við tað at fólkaskúlin eftir ætlan skuldi "taka sær av forroyndum yrkisskúlanna og ávísum yrkistroyndum og væntandi eisini einum parti av stöðisundirvísing yrkisskúlanna" (s.41)..

Táverandi arbeiðsbólkur ásannar, at henda ætlan neyvan kann verða framd í verki, utan so er, "at fingið verður til vega eitt víðfevnandi samarbeiði bæði ímillum skúlar sínamillum, ímillum fólkaskúlan og aðrar undirvísingarstovnar og ímillum skúlamar og vinnulívið" (s.41).

Royndimar hesi seinastu 15 -18 árini hava tíverri sýnt, at tað samarbeiði, ið á sinni var millum framhaldsdeildirnar í fólkaskúlanum, er at kalla heilt burturdottið, og tað er lítið, ið bendir á, at nøkur broyting er at hóma í so máta. Viðvíkjandi samarbeiði millum yrkisskúlar og fólkaskúlan hava vit bert okkurt einstakt dømi at vísa á.

Lesiætlanarnevndin er annars av teirri áskoðan, at fólkaskúlin eiger at vera almennandi. Tí tekur hon heldur ikki undir við, at fólkaskúlin skal geva yrkisundirvísing av rættindisgevandi slag. Við hesum blanda vit bert fólkaskúla- og miðnármsútbúgving saman. Hetta er helst ikki í samljóð við nútíðar skúlapolitikk, og

tað er neyvan nokur skilagóð loysn, ið allir partir í útbúgvingarkervinum eru sinnaðir at góðkenna. Tí mælir nevndin til at strúka § 9, 1. stk. um teir 5 bólkarnar.

Til § 8, 1. stk.: Tað hevur altið verið ætlanin, at 10. flokkur ikki bert skuldi vera eitt framhald av 9. flokki, og við teimum lutfalsliga fáu kravdu lærugreinunum og øktu valgreinum skuldi tað verið möguligt at givið hesum seinasta flokki fólkaskúlans júst tað innihald og tann form, ið best hóskaði, og sum til bar at fremja í verki í tí einstaka framhaldsskúlanum.

Samsvarandi hesum heldur nevndin tað tí vera umráðandi, at tann einstaki framhaldsskúlin tekur til umhugsanar, hvussu hann á skilabesta hátt ynskir at fyrireika teir næmingar, ið skjótt siga fólkaskúlanum farvæl, til tað samfelag, teir eru ein týdningarmikil partur av. Henda fyrireiking eigur sjálvandi at vera fjölbrott, gyrdin og viðkomandi. Við tí í huga hevur nevndin skotið upp, at hetta nýggja stykkið kemur í lógina. Tað er gyrdið og gevur 10. flokkunum í teim einstóku skúlunum möguleikar at mennast og búnast í treysti til sín sjálvs og til teir möguleikar, ið eru á staðnum.

Tilboðsgreinirnar í § 9, 2. stk. í verandi lög eru við smávegis broytingum fluttar til § 7, 2. stk. í uppskotinum (sí annars viðm. til § 6, 1. stk.).

Nú skotið er upp, at bólkarnir verða strikaðir í § 9, 1. stk., so má 3. stk. í somu grein eisini verða strikað. Nevndin heldur, at 4. stk. í § 9 somuleiðis er óneyðugt, við tað at heimildin fyrir samstarvi millum framhaldsskúlan (8. - 10. flokk) og aðrar undirvísingarstovnar longu er givin í 2. stk. í § 3.

Til § 8, 2. stk.: Orðingin í hesum stykki er stytt samsvarandi síðst nevndu grundgeving.

Til § 8, 3. stk.: Sambært §§ 6, 4. stk. og 9, 6. stk. í verandi lög hevur Landsskúlaráðið hesa heimild, sum í hesum uppskoti er orðað í einum stykki.

Til § 8, 4. stk.: Sí viðm. til § 6, 3. stk. og § 8.

Til § 9

Lesiætlanamevndin er samd um, at tey kravdu undirvísingarevnini eru sjálvsagdir partar, ið áttu at verið komnir við inn í sjálvar lærugreinirnar. Men lagt kann verða afturat, at tað eru minni enn so öll, ið eru á einum máli um, at hetta átti at verið gjört. Nú eru so nýggjar lesiætlanir júst góðkendar og farnar til prentingar, og tí verður ikki mælt til at gera nakra lógarbroyting á hesum øki júst nú. Einstaki skúlin hevur, sum er, góðar möguleikar at skipa kravdu undirvísingarevnini inn í lærugreinirnar í lesiætlan skúlans.

§ 10

Til § 10, 1. stk.: Landsskúlaráðið hevur higartil góðkent, at skúlar kunnu nýta 1 tíma um vikuna í hvørjum flokki í framhaldsdeildini sum floksins tíma, og ymist er, sum skúlar hava gjört nýtslu av hesum tilboði. Síðstu árini eru öllum fólkaskúlum vorðin tillutað ein tímavota, og er tað tí nú skúlans leiðsla, ið innan fyri ávíasar settar karmar, tekur stöðu til tímanýtslu skúlans. Tað er tí eisini tann einstaki skúlin, ið eiger at taka stöðu til tímanýtslu, og hvussu hann sum best ynskir at rökja flokslærarans uppgávur. Nevndin mælir til ta broyttu orðingina, har dentur verður lagdur á sjálvt flokslærarahugtakið, og at ein flokslærari verður settur til hvønn flokin.

Til § 10, 2. stk.: Hildið verður hóskandi, at Landsskúlaráðnum verður heimilað at kunna gera reglur um flokslærarans uppgávur.

Til § 11

Til § 11, 1.-3. stk.: Lærugreinin eitir sum kunnugt kristnikunnleiki, og tí verður bert skotið upp at broyta orðingina í allari § 11 soleiðis, at í staðin fyri orðingina "kristniundirvísingen í fólkaskúlanum" verður sett "undirvísingen í kristnikunnleika í fólkaskúlanum".

Til § 12

Til § 12, 1. stk.: Her er eingin broyting gjörd í mun til verandi § 14, 1. stk.

Til § 12, 2. stk.: Nevndin hevur broytt orðingina, so at hon betur er í samsvar við gallandi mannagongd á hesum øki.

Til § 13

Samsvarandi verandi mannagongd er tað Landsskúlafyrisingin, sum í hvørjum einstökum föri tekur stöðu til, hvort peningur verður at játta til tilfska ískoytisundirvísing. Av tí at hetta verður hildið at vera eitt fyrisingarligt mál, so vil nevndin mæla til, at orðið "Landsskúlaráðnum" í verandi lög verður broytt til "Landsskúlafyrisingini".

Til § 14

Til § 14, 1. stk.: Her er bara tann málsliga broytingin gjörd, at orðið "floksstig" verður nýtt í staðin fyri "árgang".

Til § 14, 2. stk.: Broytingin í orðingini í hesum stykkinum er avleiðing av teirri broyting, sum skotin er upp at gera í § 3, 4. stk.

Til § 14, 3. stk.: Av tí at skotið er upp, at skeiðbýtið verður strikað, so má eisini skeiðvalið strikast her. Her verður annars mælt til at broyta orðingina, so tað vera foreldrini og næmingurin, sum í samráð við skúlan taka avgerð um val av lærugreinum og um framhaldandi skúlagongd.

Til § 15

Til § 15, 1. stk.: Lesiætlanarnevndin heldur, at børn í undirvísingarskyldugum aldri eiga at hava rætt at ganga í skúla í heimbygdini, so sum eisini er tilskilað í § 28, 4. og 5. stk. Samsvarandi hesi meginreglu heldur tí nevndin, at floksbýtið í tí einstaka skúlanum eיגur fyrst og fremst at laga seg eftir næmingatali skúlans. Tað verður heldur ikki hildið skilagott at varðveita orðingina í verandi lög um, at fólkaskúlin skal, "alt tað er möguligt", vera floksbýttur, soleiðis at hvør árgangur verður undirvístur sær. Føroya Skúlastjórn royndi sum kunnugt serstakliga í 60-70 árunum "at fáa árgangsbýti í øllum teimum skúlum, sum hava eitt hóskandi næmingatal" (sí viðm. til Álitið viðv. Lög um fólkaskúlan, s. 57). Fyri at fáa "eitt hóskandi næmingatal" til árgangsbýttar skúlar varð farið undir at niðurleggja nögvvar av teim smáu bygdaskúlunum. Henda miðsavnan av grundskúlum fólkaskúlans bar m.a. við sær, at o.u. 30 bygdaskúlar vórðu niðurlagdir hetta tíðarskeiðið, og um ikki fleiri skúlamyndugleikar á staðnum settu seg ímóti hesum miðsavningarpolitikki, so høvdu enn fleiri bygdaskúlar verið niðurlagdir í dag. Lesiætlanarnevndin heldur ikki, at teir námsfrøðiligu/undirvísingarligu fyrimunirnir eru so avbera nögvir, sjálvt um vit árgangsbýta skúlan, tí fleiri skúlaár kunnu sum kunnugt vera millum búningar-/kunnleikastøði næminga, sjálvt um teir eru javnaldrar. Tí er neyðugt at fjølskipa undirvísingina eins væl í tí "árgangsbýtta" skúlanum sum í tí lítlá bygdaskúlanum. Fyri tað lítlá bygdasamfelagið er tað eisini eitt stórt afturstig, tá ið skúlin verður stongdur, bygdin missir læraran, og børnini verða flutt dagliga í aðra bygd at ganga í skúla. Samanumtikið hevur tí nevndin skotið upp ta broyttu orðingina, samstundis sum mælt verður til at strika 3. stk. í verandi § 17.

Til § 15, 2. stk.: Verandi fólkaskúlalógi loyvdi árgangsbýttum skúlum, at undirvísing kundi fara fram tvørtur um floksbýtið í ávísum lærugreinum. Nevndin heldur tað vera óheppið at avmarka henda undirvísingarmöguleika til ávísa lærugreinir, og er tí henda avmarkingin tikin burtur í uppskoti nevndarinnar. Við hesi broyting hevur tann einstaki ársbýtti skúlin betri möguleika at skipa sína undirvísing innan galddandi tíma- og lærugreinabýtið, so sum hann heldur vera skilabest - eisini tvørtur um sjálvt floksbýtið, um so skuldi verið.

Til § 16

Í fyrru helvt av greinini er bert gjørd tann málsliga broyting, at orðingin "frætta um" er broytt til "fáa at vita". Eftir verandi mannagongd verður støða næminganna

í grundskúlans 6 floksstigum lýst við orðum. Í framhaldsskúlanum - og fyri teir næmingar, ið fara úr skúlanum eftir 7. skúlaár - verður støða næminganna lýst við tölum. Nevndin heldur, at orðingin í verandi lög um, at "metingin av stöðu næminganna verður givin við metum", er rættilega ógreið. Mælt verður tí til at broyta hesa orðing, so at eingin ivi skal verða um, at støða næminganna (úr 7. flokki og í 8.- 10. flokki) skal verða lýst við talmetum.

Til § 17

Her er bert talan um onkra málsliga broyting, meðan sjálv innihaldið er óbroytt.

Til § 18

Til § 18, 1. stk.: Her er bert sjálv orðingin í fyrsta setningi broytt, eins og orðið "árgangi" er broytt til "flokki". Hetta er gjört við stöði í teirri hugsan, at í einum skúlaárs býttum skúlum eigur einki heldur at vera til hindurs fyrir, at næmingur úr fleiri "árgangum" kunnu ganga í sama "flokki".

Til § 18, 2. stk.: Orðingin er broytt, so hon nú samsvarar við 1. stk. Annars er bert tann broyting gjørd, sum er ein avleiðing av, at skotið er upp at strika bólkarnar í § 9, 1.stk.

Til § 18, 3. stk.: Tað eru mong, ið hava havt á orði, at tær sonevndu kunningarlærugreinir (søga og samtið, landalæra og lívfrøði) eru fyrir vanbýti í verandi lög, við tað at tær ikki eru taldar millum royndarlærugreinirnar. Vísandi á tær viðmerkingar, ið gjørdar eru til § 5, er Lesiætlunarnevndin eisini av teirri áskoðan, at hesar umrøddu lærugreinir eiga at verða royndarlærugreinir, eins og tær voru tað í fyrrverandi fólkaskúlalög. Eftir í § 5 stendur so kristnikunnleiki sum einasta kravda lærugrein, har eingin fráfaringarroynd hevur verið hildin í. Hetta heldur nevndin ikki vera rætt at gera móti lærugreinini, og vil hon tí mæla til, at roynd verður hildin í öllum teimum kravdu lærugreinunum og tí eisini í kristnikunnleika.

Til § 18, 4. stk.: Tey flestu munnu vera á einum máli um, at tær nógvi royndirnar, bæði terminsroyndir og ársroyndir, avlaga rættilega nógvi skúlagongd næminganna, og at royndarhaldið skerjir nógvi undirvísingartíð skúlans. Tí heldur nevndin, at miðað eigur at verða eftir at minka og stytta um royndarhaldið sum mest í fólkaskúlanum, og at undirvísingartíðin kann økjast samsvarandi. Vitandi um, at skotið er upp at hava fráfaringarroynd í fýra nýggjum lærugreinum, hevur nevndin tí skotið upp at geva Landsskúlafyrisingini ta somu heimild sum Føroya Skúlastjórn hevði í síni tíð: at kunna áseta, at nakrar lærugreinir verða tiknar burturúr sum royndarlærugreinir hvort árið. Við hesi nýggju áseting ber til at minka munandi um sjálvt royndarhaldið, sjálv um royndarlærugreinirnar nú eru fleiri í tali enn í gallandi lög.

Til § 18, 5., 6., 7., 8. og 9. stk.: Her er bert talan um onkra málsliga broyting.

Til § 19

Til § 19: Orðingin er broytt; men sjálvt innihaldið er óbroytt.

Til § 20

Til § 20, 1. stk.: Fyrisitingarliga hevur tað kenst óheppið, at tað árliga talið á skúladögum ikki hevur staðið í lögini, og at tað heldur ikki er vorðið ásett í nakrari kunngerð. Tí skjýtur nevndin upp, at landsstýrið ásetur tað árliga talið á skúladögum.

Til § 20, 2. stk.: Tað tykist, sum hevur onkur verið í iva um, hvort Landsskúlaráðið eftir galldandi skúlalóggávu man hava heimild til (eins og skúlastjórnin á sinni) at áseta árliga talið á frídögum og frítíðum, og nær summarfrítíðin byrjar. Tí heldur nevndin tað vera rætt, at henda heimild, ið ráðið eftir okkara tykki eigur at hava, verður at standa í lögini.

Til § 21

Til § 21, 1. stk.: Við álitinum um "tíma- og lærugreinabýti" í 1974 var undirvísingartímatal næminganna um vikuna sett til 179 tímar í ársbýttum skúla og nakað væl minni í teim smærru skúlunum. Við hesum álti, ið skúlastjórnin bað lesiætlunarnevndina gera í sambandi við táverandi oljukreppu, var undirvísingartímatal næminga lækkað við 24% í miðal (smbr. s. 6? í álitinum). Sambært álitinum var ætlanin, at henda tímalækking bert skuldi verða galldandi skúlaárið 1974/75. Veruleikin er tó tann, at undirvísingartímatal næminga er framvegis grundað á "Álit 74", so sum tað vanliga verður nevnt millum manna. Tær fíggjarligu skerjingar, ið verið hava seinastu árini, hava tó borið við sær, at tað nú eru skúlar, ið enntá havailt við at kunna halda seg til umrødda álit um tíma- og lærugreinabýti.

Vert er at hava í huga, at av tí peningi, sum árliga er avsettur á fíggjarlögini til fólkaskúlan, eru lógar- og sáttmálabundnar útreiðslur so sum læraralønir, lønarhækkan, barnsburðarfaryløyvi o.a.. Tað er hesin "fasti" og tí sterki, lógar- og sáttmálabundni parturin á fólkaskúlakontoini, sum í hesum fíggjarliga trongu tíðum ger av, hvat undirvísingartímatal fólkaskúlin "hevur ráð til" hvort skúlaárið. Hetta ber m.a. við sær, at hvørja ferð hesin "fasti og sterki" parturin á fólkaskúlakontoini veksur av nýggjum útreiðslum so sum arbeiðsmarknaðareftirlønar- og arbeiðsloysistrygging o.ø., samstundis sum áhaldandi skerjingar fara fram á hesi konto, ja, so verður henda meirútreiðsla tикиn beinleiðis frá undirvísingartímum næminganna, sum í hesum føri verða skerdir tvífalt. Hetta hevur borið til at gjört, við tað at tann partur av hesi "fíggjarlagkøku", ið eitur undirvísingartímatal næminganna, als ikki er lógarásettur. Eitt nú vóru útreiðslurnar til

barnsburðarfaryløyvi fluttar frá almannaverkinum á fólkaskúlakontoina, uttan at nakar peningur tó fylgdi við.

Öll munnu vera á einum máli um, at fólkaskúlin er fyrst og fremst fyri næmingarnar, so sum uppgáva hansara er lýst í endamálgrein fólkaskúlans. Skal fólkaskúlin vera férur fyri at lúka hetta endamál sítt, so er ein av týdningarmiklu fortreytunum, at næmingum skúlans verður tryggjað eitt forsvarligt undirvísingartímatal í sjálvari lögini, so sum eisini er gjört í fleiri av grannalondum okkara. Tí verður skotið upp, at sett verður í sjálva lögina eitt lágmark fyri undirvísingartímatali næminganna um vikuna. Hetta vikutímatal, sum í "Álit 74" var sett til 179 vikutímar í árgangsbýttum skúlum, t.e. teim störstu fólkaskúlunum, er í nevndarálitinum hækkað við 3 tímum, til 182 vikutímar. Nevndin heldur, at, um hugsað verður um tað økta talið á lærugreinum og lærugreinaevnum, sum eru í verandi skúlalög móttvegis 1962-lögini, ið "Álit 74" er grundað á, so eru 182 vikutímar eitt rættiliga rímiligt lágmark. Viðvíkjandi teim meirútreiðslum, ið hugsandi kundu staðist av hesum - í mun til "Álit 74" - øktu undirvísingartímum, so er tað meting nevndarinnar, at tað gyroði, sum skotið er upp í t.d. § 4, 2. stk., § 15, 2. stk., § 22, 2. stk. og við avtøku av skeiðbýti, verður at minka samsvarandi um tær fíggjarligu útreiðslurnar, um væl verður skipað fyri á tí einstaka skúlanum.

Til § 21, 2. stk.: Nevndin heldur tað eisini vera umráðandi at seta eitt lágmark fyri undirvísingartímatalið í hvørjum flokki sær fyri at tryggja, at ikki ov stórur ójavni verður skúlanna millum á hesum øki. Tað hefur stundum verið havt á máli, at tey yngstu börnini hava havt ov fáar undirvísingartímar. Hesa somu áskoðan hefur nevndin eisini havt. Í mun til verandi álit um tíma- og lærugreinabýti er tí skotið upp at hækka tímatalið í 1. og 2. flokki og at lækka tað nakað í teim elstu flokkunum. Nevndin er greið um ta skemateknisku og hølisligu avleiðing, ið kann standast av tímaøkingini í 1. og 2. flokki í nøkrum skúlum. Í løtuni er tað mangan so, at 2. flokkur er fyrrapart í skúla, og kemur so 1. flokkur aftan á døgurða, og kann hann so nýta stovuna hjá 2. flokki. Hildið verður, at hølisliga eru teir flestu skúlar so mikið væl fyri í dag, at tað ikki verður tann stóri trupulleikin, og við tí samfelagsmynstri, sum nú er, man tað ikki hóska verri, at eisini næmingar í 1. flokki fara heimanífrá í skúla, samstundis sum (bæði) foreldrini fara til arbeiðis. Harumframt er at nevna, at skulu vit her á landi eins og aðrastaðni hava samstarv flokkanna millum, ja so er sjávandi fremsta fortreytin tann, at teir flokkar, ið skulu samstarva, eru samstundis í skúla - í hesum føri 1. og 2. flokkur.

Til § 21, 3. stk.: Lesiætlunarnevndin hefur í hesum stk. lagt dent á at fáa lógarfest ta høvuðsreglu, sum Landsskúlafyrisingin hefur nýtt öll árini, tá ið tímavota skúlanna hefur verður sett. Høvuðsreglan er tann, at vikutímatal næminganna í tí einstaka skúlanum eיגur "at verða lagað eftir næmingatali og aldursbýti næminga". Í hesum stk. verður so eisini skotið upp at seta eitt líknandi lágmark fyri teir smærru bygdaskúlarnar, "sum kunnu hava næmingar öll grundskúlaárini". Tað eru nakrir fáir bygdaskúlar, ið sambært skúlaætlani bert undirvísa næmingum tey fyrstu 4-5 skúlaárini, haðan börnini so halda fram í øðrum skúla. Av tí at tilfíkir skúlar bert undirvísa teim yngstu flokkunum, ið hava lægri tímatal, so er fyrivarni tikið fyri vikutímalágmarkinum hesum skúlum viðvíkjandi. Tað lágmark, ið annars er skotið

upp her, samsvarar við galdandi lágmark fyrir hesar skúlastøddir, og tí er einasta broytingin í so máta, at tað nú er sett í sjálva lógina.

Til § 21, 4. stk.: Sum tað sæst í § 22, 1. stk., so er rættilega stórur munur á næmingalágmarki og -hámarki í somu skúlastødd, og tí er neyðugt at áseta í lögini, at tað í 3. stk. nevnda vikutímalágmark "er bert galdandi í teimum skúlum, ið hava samsvarandi næmingalágmark". Tá ið teir í 3. stk. nevndu bygdaskúlar, ið ikki undirvísa næmingum öll grundskúlaárini, eru undantíknir, so hava teir allar flestu skúlar í hesum skúlastøddum í lötni eitt vikutímatal, ið er hægri enn tað setta lágmarkið í 3. stk. Her er tí í grundini bert talan um ta broyting, at eitt vikutímalágmark nú er tryggjað hesum skúlastøddum í sjálvari lögini.

§ 21, 5. stk.: Skotið verður upp at flyta 2. stk. í § 24 í verandi lög higar í uppskotið, har vikutímatal næminganna er umrøtt. Umframt, at sjálv orðingin er eitt sindur broytt, so verður tað hildið at vera ein fyrisitingarligur spurningur, hvort loyvi skal verða givið skúlum at savna undirvísingina í teim kravdu lærugreinunum í einum parti av skúlaárnum, og at tað tí hóskandi eigur at verða Landsskúlafyrisitingin, ið fær heimild at umsita tilísk mál. Nevndin hefur tí skotið upp at broyta orðið "Landsskúlaráðið" til "Landsskúlafyrisiting". Lagt kann verða afturat, at í hesum stk. kann verða givið skúlum möguleika at frysílsskipa undirvísingina í eini ella fleiri lærugreinum, so at hann t.d. við dupultum tímatali kann lesa eina lærugrein eftir hálvum ári, einum árum, har vanliga tíðin er ávikavist 1 ár og 2 ár (Smbr. eisini kunngerð um fráfaringarrooyndir fólkaskúlans har hesin vegur er gongdur).

Til § 21, 6. stk.: Sum mannagongdin hefur verið síðstu árini, so hefur Landsskúlafyrisitingin við stöði í fíggjarjáttanini til fólkaskúlan tillutað tí einstaka skúlanum á hvørjum ári eina ávísa tímakvotu, sum er útrocnað eftir einum serligum frysíli. Tað er so skúlaleiðslan á staðnum, ið hefur ta dagligu ábyrgdina av, at henda kvota verður nýtt á skynsaman hátt innan ásettar karmar í lögum og reglugerðum. Henda fyrisitingarliga miðfirling gevur tí einstaka skúlanum stórra gyrdi, heimild, ábyrgd og menningarmöguleikar. Samsvarandi hesum verður tí her skotið upp at lógarfesta verandi mannagongd. Tað verður tó samstundis hildið at vera beint at geva Landsskúlafyrisitingini heimild til í serstökum fórum at víkja frá ásetingunum í 1. - 5. stk., tí tað kunnu verða serstök viðurskifti sum t.d. hólistrot, flutningsviðurskifti, aldursbýti o.m.a., ið kunnu volda, at frávik mega verða gjörd. Hetta er eisini í samsvar við verandi mannagongd.

Til § 21, 7. stk.: Sum áður nevnt, so hefur verandi "Álit 74" um tíma- og lærugreinabýti í grundskúlanum sítt stöði í 1962-lögini, meðan tey til 8.- 9. flokk og 10. flokk hava sítt stöði í verandi lög. Tað var í síni tið Føroya Skúlastjórn - og nú Landsskúlaráðið - ið góðkendi/góðkennir tey uppskot um tíma- og lærugreinabýti, sum skiftandi Lesiætlunarnevndir hava greitt úr hondum. Av tí at verandi álit um tíma- og lærugreinabýti grundskúlans, nú er 18 ára gamalt og ikki byggir á verandi fólkaskúlalög, so er bráðneyðugt at fáa gjört eitt nýtt álit sum skjótast. Hildið verður hóskandi, at eitt tilískt álit eigur at koma út sum rundskriv, og at tað tí er Landsskúlaráðið, ið hefur tann góðkennandi myndugleikan.

Til § 22

Til § 22, 1. stk.: Lesiætlanarnevndin er av teirri áskoðan, at tað fyrir trivna og sosialu vælveru næminga er umráðandi at varðveita flokshugtakið. Tað hevur tí kenst óheppið, at ongar meginreglur hava verið at hildið seg til, tá ið støða skuldi verða tilkin til flokkatalið í teim ymsu skúlunum. Nakrar ábendingar um hetta kunnvit lesa um í "Álti 74", men tær eru minni enn so nøktandi - og kunnvit kanska heldur ongantíð verða tað, tí tað eru so mong viðurskifti, ið kunnvit gera seg gallandi. Nevndin hevur í samstarvi við Landsskúlafyrisitingina sett upp hesa meginreglu at hava at halda seg til í sambandi við áseting av flokkatali skúlans, og svarar hon rættliga væl til tað siðvenju, sum verið hevur.

Til § 22, 2. stk.: Í fólkaskúlalóginu stendur, at "næmingatalið í grundskúlans flokkum má ikki við skúlans byrjan byrjan fara upp um 24" (smbr. § 23). Meðan fólkaskúlalógin sostatt hevur sett eitt hámark fyrir floksdeildtali við skúlaárs byrjan í grundskúlans flokkum, so er hetta hámark sum kunnugt ikki gallandi fyrir framhaldsflokkarnar (8. - 10. flokk).

Viðvíkjandi floksdeildtalini er fyrst at siga, at í álitinum til verandi fólkaskúlalógi var skotið upp at seta 28 sum hámark í grundskúlans flokkum, men samtykti so Føroya Løgting í 1978 at lækka hetta tal til 24.

Tað munnu mong vera á einum málum um, at tað stundum kann kennast sum ein fyrimunur og stundum sum vansi, at tilskilað er í lóginu, at næmingatalið í grundskúlans flokkum ikki má fara upp um 24". Skúlafolk vita av royndum, at skúlaflokkar kunnvit vera so ymiskir at hava við at gera, stórir sum smáir. Tí heldur nevndin, at tað hvørki av námsfrøðiligum, fyrisitingarligum ella fíggjarligum grundum er skilagott yvirhøvur at seta eitt so knívskarpt hámark í lóginu fyrir floksdeildtali í grundskúlanum.

Nevndin er av teirri áskoðan, at tað eisini er í samsvar við miðfirringarhugsanina og tann økta sjálvavgerðarrætt hon ber við sær, at skúlum má verða loyvt so frægt gyrdi í undirvísingskipan síni, at teir - um og tá ið teir halda tað vera skilagott - eisini kunnvit sleppa at undirvísa bæði fleiri og færri enn 24 næmingum í senn, uttan at ein lógaráseting kann forða teimum. Tað er t.d. væl hugsandi, at teir skúlar, ið ætla at nýta teir í § 15, 2. stk, nevndu möguleikar fyrir undirvísing tvørtur um floksbýtið, ynskja at fáa loyvi at gera tað, hóast næmingatalið fer upp um 24.

Samsvarandi hesum vil Lesiætlanarnevndin tí skjóta upp at varðveita floksdeildtalið 24 sum ein vanligan leiðbeinandi norm, sum tó bæði skúli og Landsskúlafyrisiting í serstökum føri hava heimild til at víkja frá (sí viðm. til 3. stk.).

Til § 22, 3. stk.: Sum longu nevnt, so kunnvit ymisk viðurskifti sum t.d. ójavni árgangir o.a. volda, at tað ikki altið ber til at leggja flokkar saman (sí eisini § 31, 3.stk. í verandi lög) og sostatt hava tað flokkatal, ið samsvarar við tað næmingatal, sum stendur í 1. stk. Sum nevnt er frammanfyri, so heldur nevndin tað heldur ikki

vera heppið at tvíhalda við floksdeildtalið 24 í lóginu. Samsvarandi hesum vil nevndin tí skjóta upp, at heimilað verður Landsskúlafyrisingini í serstökum fóri at kunna víkja frá ásetingunum í 1. og 2. stk.

Til § 23

Til § 23.: Sum longu nevnt, so er 2. stk. í § 24 í verandi lög flutt til § 21, 5. stk. í uppskotinum. Annars eru bert málsligar broytingar gjördar í hesi greinini.

Til § 24

Til § 24.: Eingin broyting.

Til § 25

Til § 25.: Eingin broyting.

3. táttur

Skipanin av skúlaverkinum

Til § 26., 2. stk.: Sambært § 27 í fólkaskúlalóginu hava skúlamyndugleikarnir á staðnum bert skyldu til at tryggja ungum undir 18 ár undirvísingarmöguleika í framhaldsskúlanum, og heldur henda skylda sostatt uppat í tí skúlaári, næmingurin fyllir 18 ár.

Til § 26, 3. stk.: Tann samfelagsliga menningin hevur eisini økt um tørvin bæði á útbúgving og eftirútbúgving. Fleiri tilíkar eftirútbúgvingar seta sum upptøkutreyt fráfaringarroynir fólkaskúlans í eini ella fleiri lærugreinum. Av hesi orsök eru tað nøkur tilkomin fólk, ið hava fingið loyvi at taka fráfaringarroyn fólkaskúlans, sjálvt um tey hava verið eldri enn 18 ár. Tað hevur eisini eydnast nøkrum av hesum fólkum at taka hesar royndir gjøgnum frítíðarundirvísingina; men er hetta bert gjörligt, um nóg nògvir næmingar melda seg til tær ávísu lærugreinirnar á staðnum, og tað er minni enn so altið, at tað lagar seg so - á tá serstakliga í teim smærru kvøldskúlunum. Her verður eisini hugsað um teir unglingsar, sum í skúlaaldri ella eftir skúlagongdina fáa álvarsligan skaða t.d. í ferðsluni, so at long tíð gongur, áðrenn teir aftur eru færir fyri at fara í skúla. Tískil skjýtur nevndin upp, at skúlamyndugleikarnir á staðnum kunnu fáa heimild til at loyva tilíkum næmingum at fáa undirvísing í fólkaskúlanum.